

19. ද්වේධ විතක්ක සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කාලයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි අතේපිඩු මහ සිටුහු විසින් කරවන ලද ජේතවනාරාමයෙහි වැඩවාසය කරති. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ,මහණෙනි, , කියා හිඤ්ඤාට ආමන්ත්‍රණය කළහ. ,සවාමිනියි, ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිතුරු දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ.

2. ,මහණෙනි, බුදුවන්නට කලින් බුදුනොවූ බොධිසත්වවුම මට මේ අදහස ඇතිවිය. ‘මම විතකීයන් (කල්පනාවන්) දෙකොටසක් දෙකොටසක් කොට බෙදා වාසයකරන්නෙමි නම් හොඳය’ කියායි. ,මහණෙනි, ඒ මම යම් මේ කාම විතකීයක් (කාමයන් පිලිබඳ කල්පනාවක්) වේද යම් ව්‍යාපාද විතකීයක් (ක්‍රොධ කල්පනාවක්) වේද යම් විහිංසා විතකීයක් (හිංසා කල්පනාවක්) වේද, මේ අකුසල කල්පනා එක් කොටසක් කෙලෙමි.

යම් නම් තෛජ්ක්‍රමාය (කාමයන්ගෙන් වෙන්වීමේ) කල්පනාවක් වේද, යම් අව්‍යාපාද(මෙත්‍රි සහගත) කල්පනාවක් වේද යම් අවිහිංසා (හිංසා නොකිරීමේ) කල්පනාවක් වේද මේ කුසල කල්පනා දෙවෙනි කොටස කෙලෙමි.

3. ,මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වීර්යීය ඇතිව වාසය කරන්නාවූ මට කාම කල්පනාවක් උපදිසිද ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට මේ කාම කල්පනාව උපන්නිය. ඒ කාම කල්පනාව වනාහි තමහටද දුක් පිණිස පවතියි. අන්‍යයාහටද දුක් පිණිස පවති. දෙපක්‍ෂයටමද දුක් පිණිස පවතියි, ප්‍රඥව වලකන්නිය. දුක් පක්‍ෂයෙහි සිටියාය. නිවන් පිණිස නොපවත්තිය. මහණෙනි, තමහට දුක් පිණිස පවතියියි කියා සලකන්නාවූ මගේ සිතේ උපන් කාම කල්පනාව විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, පරහට දුක් පිණිස පවතියියි කියා සලකන්නාවූ මා තුළ උපන් කාම කල්පනාව විනාශයට යෙයි. දෙපක්‍ෂයටම දුක් පිණිස පවතියියි සලකන්නාවූ මා තුළ උපන් කාම කල්පනාව විනාශයට යෙයි. ප්‍රඥව වලකන්නිය, දුක් පක්‍ෂයෙහි සිටියාය, නිවන් පිණිස නොපවත්තියියි සලකන්නාවූ මා තුළ උපන් කාම කල්පනාව විනාශයටයෙයි.

,මහණෙනි, ඒ මම උපන් කාම විතකීය දුරු කෙලෙමිමය, බැහැර කෙලෙමිමය. එය ඉතිරි නොකෙලෙමිමය.

,මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමාදව, කෙලෙස් තවන වීර්යීය ඇතිව වාසය කරන්නාවූ ඒ මට ක්‍රොධ සහගත කල්පනාවක් පහළ වෙයිද, ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට මේ ක්‍රොධ සහගත කල්පනාව උපන්නිය. ඒ ක්‍රොධ සහගත කල්පනාව වනාහි තමහටද දුක් පිණිස පවති. අන්‍යයාහටද දුක්

පිණිස පවති. දෙපක්‍ෂයටමද දුක් පිණිස පවතියි, ප්‍රඥව වලකන්නිය. දුක් පක්‍ෂයෙහි සිටියාය. නිවන් පිණිස නොපවත්තිය.

‘මහණෙනි, තමහට දුක් පිණිස පවතියියි කියා සලකන්නාවූ මගේ සිතේ උපත් ක්‍රොධ සහගත කල්පනාව විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, පරහට දුක් පිණිස පවතියියි කියා සලකන්නාවූ මා තුළ උපත් ක්‍රොධ සහගත කල්පනාව විනාශයට යෙයි. දෙපක්‍ෂයටම දුක් පිණිස පවතියියි සලකන්නාවූ මා තුළ උපත් ක්‍රොධ සහගත කල්පනාව විනාශයට යෙයි. ප්‍රඥව වලකන්නිය, දුක් පක්‍ෂයෙහි පිහිටියාය, නිවන් පිණිස නොපවත්නන්නියයි සලකන්නාවූ මා තුළ උපත් ක්‍රොධ සහගත කල්පනාව විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපත් ක්‍රොධ සහගත කල්පනාව දුරුකෙලෙම්මය. බැහැර කෙලෙම්මය. ඉතිරි නොකෙලෙම්මය.

,මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමාදව, කෙලෙස් තවන වියියි ඇතිව වාසය කරන්නාවූ ඒ මට හිංසා කිරීමේ කල්පනාව පහළ වෙයිද, ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට මේ හිංසා කිරීමේ කල්පනාව උපන්නිය. ඒ හිංසා කිරීමේ කල්පනාව වනාහි තමහටද දුක් පිණිස පවති. අන්‍යයාහටද දුක් පිණිස පවති. දෙපක්‍ෂයටමද දුක් පිණිස පවතියි. ප්‍රඥව වලකන්නිය. දුක් පක්‍ෂයෙහි සිටියාය. නිවන් පිණිස නොපවත්තිය.

,මහණෙනි, තමහට දුක් පිණිස පවතියියි කියා සලකන්නාවූ මගේ සිතේ උපත් හිංසා කිරීමේ කල්පනාව විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, පරහට දුක් පිණිස පවතියියි කියා සලකන්නාවූ මා තුළ උපත් හිංසා කිරීමේ කල්පනාව විනාශයට යෙයි, දෙපක්‍ෂයටම දුක් පිණිස පවතියියි සලකන්නාවූ මා තුළ උපත් හිංසා කිරීමේ කල්පනාව විනාශයට යෙයි. ප්‍රඥව වලකන්නිය, දුක් පක්‍ෂයෙහි සිටියාය. නිවන් පිණිස නොපවත්නන්නියයි සලකන්නාවූ මා තුළ උපත් හිංසා කිරීමේ කල්පනාව විනාශයට යෙයි.

,මහණෙනි, ඒ මම උපත් හිංසා කිරීමේ කල්පනාව දුරු කෙලෙම්මය, බැහැර කෙලෙම්මය. ඉතිරි නොකෙලෙම්මය.

4. ,මහණෙනි, මහණතෙම යම් යම් කල්පනාවක් බොහෝ කොට නැවත නැවත කල්පනා කරයිද, නැවත නැවත සිතහි පවත්වයිද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් හිතේ නැඹිම වෙයි . මහණෙනි, ඉදින් මහණතෙම කාම විතකීය බොහෝ කොට නැවත නැවත කල්පනා කෙරේද, නැවත නැවත පවත්වයිද, කාමයන් ගෙන් වෙන්වීමේ කල්පනාව දුරුකෙලේද, කාම කල්පනා බහුල කෙලේද ඔහුගේ ඒ සිත කාම විතකීය පිණිස නැමෙයි.

,මහණෙනි, ඉදින් මහණතෙම ක්‍රොධ කල්පනා බොහෝ කොට නැවත නැවත කල්පනා කෙරේද, නැවත නැවත සිතහි පවත්වයිද, ක්‍රොධයෙන් වෙන්වීමේ කල්පනාව දුරු කෙලේද, ක්‍රොධ කල්පනා බහුල කෙලේද, ඔහුගේ ඒ සිත ක්‍රොධ කල්පනා පිණිස නැමෙයි.

,මහණෙනි, ඉදින් හිංසා කිරීමේ කල්පනා බොහෝ කොට නැවත නැවත කල්පනා කෙරේද, නැවත නැවත සිත්හි පවත්වයිද, විහිංසාවෙන් වෙන්වීමේ කල්පනාව දුරු කෙළේද, විහිංසා කල්පනා බහුල කෙළේද ඔහුගේ ඒ සිත විහිංසා කල්පනාව පිණිස නැමෙයි.

,මහණෙනි, යම්සේ වැහිකාලයට අයත් අන්තිම මාසයෙහි සරත් කාලයෙහි ගොයමට යෑම වැළැක්විය යුතු කල්හි ගොපලුතෙම ගවයන් පාලනය කෙරේද, හෙතෙම ඒ ගවයන්ට ඒ ඒ පැත්තෙන් කෙට්ටෙන් පහර දෙන්නේය. නැවත නැවත පහර දෙන්නේය. ඔබ මොබ යානොදී වලක්වන්නේය. ඊට හේතු කවරේද? මහණෙනි, ගොපලුතෙම ඒ ගවයන් හොඳින් බලානොගැනීම හේතුකොටගෙන පැමිණිය හැකි හිංසා පිඩාද, වධ බන්ධනද, ධන හානියද, නින්දා අපහාසද දකියි. මමද මහණෙනි, එසේම අකුශල ධර්මයන්ගේ දෝෂයද, ලාමක බවද, කෙලෙසීමද, කුශල ධර්මයන්ගේද, කාමයන් ගෙන් වෙන්වීමෙහි අනුසස්ද, පිරිසිදු බවද දුටුයෙමි.

5. ,මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වියරිය ඇතිව කාය ජීවිත පරිත්‍යාග කොට වාසය කරන්නාවූ ඒ මට කාමයන්ගෙන් නික්මීමේ කල්පනාව උපදිද, ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට මේ කාමයන්ගෙන් වෙන්වීමේ කල්පනාව උපන්නේය. ඒ වනාහි තමහට දුක් පිණිසද නොවෙයි. පරහට දුක් පිණිසද නොවෙයි. දෙපක්‍ෂයටමද දුක් පිණිස නොවෙයි. ලෞකික ලොකොත්තර ප්‍රඥව වඩයි. දුක් උපදවන පක්‍ෂයෙහි නොවෙයි. නිවන් පිණිස පවත්නේය. මහණෙනි, මුලු රාත්‍රියෙහිම එය කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොටගෙන බයක් නොමදකිමි. දුවල් කාලය මුලුල්ලෙහි එය කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොටගෙන බයක් නොමදකිමි. ඊ දුවල් දෙකින්ම කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොටගෙන හයක් නොම දකිමි. එසේද වුවත් බොහෝ වේලාවක් කල්පනා කරන්නාවූ මාගේ ශරීරය ක්ලාන්ත වෙයි. ශරීරය ක්ලාන්තවුවට සිත නොසන්සුන් වෙයි. සිත නොසන්සුන්වූ කල්හි සමාධිය කෙරෙන් සිත ඇත් වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම ඇතුළත්හිම සිත මනාව තබමි, හිඳුවමි, එකඟ කරමි, මනාව පිහිටුවමි. ඊට හේතු කවරේද? මාගේ සිත නොවිසිරේවායි (සිතයි.)

6. ,මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වියරිය ඇතිව, කාය ජීවිත පරිත්‍යාග කොට වාසය කරන්නාවූ ඒ මට මෙමුත්‍රී සහගත කල්පනාව උපදියිද, ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට මේ මෙමුත්‍රී සහගත කල්පනාව උපන්නිය. ඒවනාහි තමහට දුක් පිණිසද නොවෙයි. පරහට දුක් පිණිසද නොවෙයි. දෙපක්‍ෂයටම දුක් පිණිසද නොවෙයි. ලෞකික ලොකොත්තර ප්‍රඥව වඩයි. දුක් උපදවන පක්‍ෂයෙහි නොවෙයි. නිවන් පිණිස පවත්නේය. මහණෙනි, මුලු රාත්‍රියෙහිම එය කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොටගෙන බයක් නොමදකිමි. දුවල් කාලය මුලුල්ලෙහි එය කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොට ගෙන බයක් නොමදකිමි. ඊ දුවල් දෙකින්ම කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොටගෙන බයක් නොමදකිමි. එසේද වුවත් බොහෝ වේලාවක් කල්පනා කරන්නාවූ මාගේ ශරීරය ක්ලාන්ත වෙයි. ශරීරය ක්ලාන්තවුවට සිත නොසන්සුන් වෙයි. නොසන්සුන්වූ කල්හි

සමාධිය කෙරෙහි සිත ඇති වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම ඇතුළත්හිම සිත මනාව තබමි, හිඳුවමි, එකඟ කරමි, මනාව පිහිටුවමි ඊට හේතු කවරේද? මාගේ සිත නොවිසිරේවායි (සිතායි.)

7. ,මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමාදව, කෙලෙස් තවන වියෟස ඇතිව, ඒ මම මෙසේ දකිමි. මට මේ හිංසා නොකිරීමේ කල්පනාව උපන්නිය. ඒ වහාහි තමහට දුක් පිණිසද නොවෙයි. පරහට දුක් පිණිසද නොවෙයි. දෙපක්‍ෂයටම දුක් පිණිසද නොවෙයි. ලෞකික ලොකොත්තර ප්‍රඥාව වධයි. දුක් උපදවන පක්‍ෂයෙහි නොවෙයි. තිවන් පිණිස පවත්නේය. මහණෙනි, මුළු රාත්‍රියෙහිම එය කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොටගෙන බයක් නොමදකිමි. ද්‍රවල් කාලය මුළුල්ලෙහි එය කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොට ගෙන බයක් නොම දකිමි. රෑ ද්‍රවල් දෙකහිම කල්පනා කලත් නැවත නැවත කල්පනා කලත් ඒ හේතුකොටගෙන භයක් නොදකිමි.

එසේද වුවත් බොහෝ වේලාවක් කල්පනා කරන්නාවූ මාගේ ශරීරය ක්ලාන්ත වෙයි. ශරීරය ක්ලාන්තවූ විට සිත නොසන්සුන් වෙයි. සිත නොසන්සුන්වූවිට සමාධිය කෙරෙහි සිත ඇති වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම ඇතුළතම සිත මනාව තබමි, හිඳුවමි, එකඟ කරමි, මනාව පිහිටුවමි. ඊට හේතු කවරේද? මාගේ සිත නොවිසිරේවායි (සිතාය.)

8. ,මහණෙනි, මහණතෙම යම් යම් කල්පනාවක් බහුලව නැවත නැවත කල්පනා කෙරේද, නැවත නැවත සිතේ පවත්වයිද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් නැමීම වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මහණතෙම කාමයෙන් වෙන්වීමේ කල්පනාව බොහෝ කොට නැවත නැවත කල්පනා කෙරේද, නැවත නැවත සිතේ පවත්වයිද, කාම කල්පනා බැහැර කෙරේද, කාමයෙන් වෙන්වීමේ කල්පනාව බහුල කෙරේද, ඔහුගේ සිත කාමයෙන් වෙන්වීමේ කල්පනාව පිණිස නැමෙයි.

,මහණෙනි, ඉදින් මහණතෙම මෙමුත්‍රී කල්පනාව බොහෝ කොට නැවත නැවත කල්පනා කෙරේද, නැවත නැවත සිතේ කෙරේද, ක්‍රොධ කල්පනා බැහැර කෙරේද, මෙමුත්‍රී කල්පනා බහුල කෙරේද, ඔහුගේ ඒ සිත මෙමුත්‍රී කල්පනාව පිණිස නැමෙයි.

,මහණෙනි, ඉදින් මහණතෙම හිංසා නොකිරීමේ කල්පනා බොහෝ කොට කෙරේද, නැවත නැවත සිතේ කෙරේද, හිංසා කිරීමේ කල්පනා බැහැර කෙරේද, මෙමුත්‍රී කල්පනා බහුල කෙරේද, ඔහුගේ ඒ සිත මෙමුත්‍රී කල්පනාව පිණිස නැමෙයි.

,මහණෙනි, යම්සේ ශ්‍රීස්ම සෘතුවට අයත් අන්තිම මාසයෙහි සියලු ශාසනයන් ගමට ගෙනගිය කල්හි ගොපලුතෙම ගවයන් තොරක්කේද, ගසක් යටටවි හෝ එළිමහන් නැතකටවි හෝ මේ ගවයෝයයි සිහිකිරීම පමණක් ඔහුට ප්‍රමාණවත් වෙයිද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම මේ ධර්මයෝයයි සිහිකිරීම පමණක් ප්‍රමාණවත්ය.

,මහණෙනි, ඒ මාගේ වියෟස නොහැකිලි ආරම්භ විය. සිහිය එළඹ සිටියාය කිය සංසිඳුණේය. සැහැල්ලු විය. සිත සමාධිමත් විය. එකඟ විය.

9. ,මහණෙනි, ඒ මම කාමයෙන් වෙන්වම සියලු අකුශලයන්ගෙන් වෙන්වම විතර්ක සහිතවු, විචාර සහිතවු විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට ඵලඹ වාසය කෙලෙම්. විතර්ක විචාර දෙදෙනාගේ සන්සිද්ධමෙන් හිතේ පැහැදිම ඇත්තාවු, හිතේ ඵකභකම ඇත්තාවු විතර්ක රහිතවු විචාර රහිතවු සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති දෙවෙනිවු ධ්‍යානයට ඵලඹ වාසය කෙලෙම්. ප්‍රීතිය ඉක්මවීමෙන් උපෙකෂා ඇත්තේ සිහි නුවණින් යුක්ත වුයේ කයින් සැපය වින්දෙම්. යම් ධ්‍යානයක් උපෙකෂා ඇත්තේ සිහියෙන් යුක්තවුයේ සැප විහරණ ඇත්තේයයි ආය්‍යියෝ කියන් ද, ඒ තුන්වැනි ධ්‍යානයට ඵලඹ වාසය කෙලෙම්. සැපද නැති කිරීමෙන් දුක්ද නැති කිරීමෙන් කල් ඇතිවම සොම්නස් ද්‍රෙම්නස් දෙක අතුරුදන් කිරීමෙන් දුක් නැත්තාවු සැප නැත්තාවු උපෙකෂාවෙන් හටගත් සිහිය පිලිබද පිරිසිදු බැව් ඇති සතරවැනි ධ්‍යානයට ඵලඹ වාසය කෙලෙම්. ඒ මම, මෙසේ හිත සමාධියෙන් ඵකභවු කල්හි, පිරිසිදුවු කල්හි දිප්තිමන්වු කල්හි අධගත (රාගාදි කෙලෙස්) රහිතවු කල්හි, පහවු උවදුරු ඇති කල්හි, මෘදුවු කල්හි, කාය්‍යියට සුදුසුව සිටි කල්හි වංචල නොවී සිටි කල්හි පෙර විසු කද පිලිවෙල දැනිම පිණිස සිත නැමුයෙම්. ඒ මම නොයෙක් ආකාරවු පුච්චිවාසය (පෙර උපන් ජාති) සිහි කරම්. ඵනම් ඵක් ජාතියක්ද, ජාති දෙකක්ද, ජාති තුනක්ද, ජාති සතරක්ද, ජාති පහක්ද, ජාති දශයක්ද, ජාති විස්සක්ද, ජාති තිසක්ද, ජාති සතලිසක්ද, ජාති පනසක්ද, ජාති සියයක්ද, ජාති දහසක්ද, ජාති ලක්ෂයක්ද, නොයෙක් සංවතී (විනාශවන) කල්පයන්ද, නොයෙක් විවතී (හැදෙන) කල්පයන්ද, නොයෙක් සංවතී විවතී කල්පයන්ද අසුවල් නැත උපන්නෙම්. ඵහි මේ නම් ඇත්තේ වීම්. මෙබඳු වණී ඇත්තේ වීම්. මෙබඳු ආහාර ඇත්තේ වීම්. මෙබඳු දුක් සැප වින්දෙම්. ඒ මම ඵයින් වුතව අසුවල් නැත උපන්නෙම් ඵනැන්හිද මෙසේ නම් ඇත්තේ වීම්. මෙබඳු ගොනු ඇත්තේ වීම්. මෙබඳු ශරීර වණී ඇත්තේ වීම්. මෙබඳු ආහාර ඇත්තේ වීම්. මෙබඳු සැප දුක් විදින්නෙක් වීම්. මෙබඳු ආයුෂ ඇත්තේ වීම්. ඒ මම ඵනැන්හි වුතව මේ මනුෂ්‍ය හවයෙහි උපන්නෙමියි මෙසේ ආකාර සහිතවු, උදෙසිම් සහිතවු, නන් වැදැරුම්වු පෙර විසු කද පිලිවෙල සිහි කරම්.

,මහණෙනි, මා විසින් රාත්‍රියේ පලමුවෙනි යාමයෙහි මේ පලමුවන විද්‍යාව (පෙර විසු තැන් දන්නා නුවණ) ලබන ලදි. ඵය වසන අවිද්‍යාව නසනලදි. විද්‍යාව උපන්නිය. අඳුර (මොහය) නසන ලද්දේය. ආලෝකය උපන්නේය. අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වීය්‍යියෙන් යුක්තව වාසය කරන්නෙකුට යම්සේ සිදු විය යුතු නම් ඵසේ විය.

10. ,ඒ මම මෙසේ හිත සමාධියෙන් ඵකභවු කල්හි, පිරිසිදුවු කල්හි, දිප්තිමන්වු කල්හි, අධගණ (රාගාදි කෙලෙස්) රහිතවු කල්හි, කෙලෙස් පහව ගිය කල්හි, සිත මෘදුවු කල්හි, කාය්‍යියට සුදුසුව සිටි කල්හි, වංචල නොවී සිටි කල්හි සත්තවයන්ගේ වුති උත්පත්ති දැකිම පිණිස සිත නැමීම්. ඒ මම පිරිසිදුවු මිනිස් ඇස ඉක්මවා සිටි දිවැසින් වුතවන්නාවුද, උපදින්නාවුද, ලාමකවුද, ප්‍රණීතවුද, මනා වණී ඇත්තාවුද, මනා වණී නැත්තාවුද, යහපත් ගති අත්තාවුද, අයහපත් ගති ඇත්තාවුද, කමීය පරිදි මියගියාවු සතවයන් දකිම්.

,ඒකාන්තයෙන් මේ පින්වත් සත්වයෝ කාය දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වුවාහු, වාක් දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වුවාහු, මනෝ දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වුවාහු, ආයාසීයන්ට දෙස් කිවාහු, මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ගන්තාහු, මිථ්‍යාදෘෂ්ටි කමී අනුමත කලාහුය.

(එහෙයින්) ඔවුහු කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ නසුරු ගති ඇති, යටිකුරුව වැටෙන තරකයෙහි උපන්නාහුයයිද, මේ පින්වත් සත්වයෝ චතෘහි කාය සුවරිතයෙන් යුක්ත වුවාහු වාක් සුවරිතයෙන් යුක්ත වුවාහු මනෝ සුවරිතයෙන් යුක්ත වුවාහු ආයාසීයන්ට දෙස් නොකිවාහු සමාසකෘතෘෂ්ටි ඇත්තාහු සමාසකෘතෘෂ්ටි කමී සමාදන් වුවාහුය. (එහෙයින්) ඔවුහු කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සවරී ලොකයෙහි උපන්නාහුයයි මෙසේ පිරිසිදුවූ මිනිස් ඇස ඉක්මවා සිටි දිවැසින්, වූත වන්නාවූද, උපදින්නාවූද, ලාමක වූද, ප්‍රණීතවූද, මනා වණී ඇත්තාවූද, මනා වණී තැත්තාවූද, යහපත් ගති ඇත්තාවූද, අයහපත් ගති ඇත්තාවූද කමීය පරිදි මියගියාවූ සත්වයන් දනිමි.

,මහණෙනි, මා විසින් රාත්‍රියෙහි මැදයමෙහි මේ දෙවන විද්‍යාව (වූතවිම්, ඉපදිම් දක්නා නුවණ) ලබනලදි. එය වසන අවිද්‍යාව නසනලදි. විද්‍යාව උපන්නිය. අඳුර (මොහය) නසන ලද්දේය. ආලෝකය උපන්නේය. අප්‍රමාදව, කෙලෙස් තවන වීර්යයෙන් යුක්තව වාසය කරන්නෙකුට යම්සේ සිදු විය යුතු නම් එසේ විය.

11. ,ඒ මම මෙසේ සිත එකඟවූ කල්හි ආශ්‍රව ඝසයකර ඥානය (කෙලෙස් නැති කරන නුවණ) පිණිස සිත නැමුයෙමි. ඒ මම මෙය දුකයයි තතු සේ දන්නෙමි. මේ දුක් ඉපදීමට හේතුවයයි තතු සේ දන්නෙමි. මේ දුක් නැතිකිරීමයයි තතු සේ දන්නෙමි. මේ දුක නැතිකිරීමේ මාගීයයයි තතු සේ දන්නෙමි. මොහු ආශ්‍රවයෝ (කාම ආදි කෙලෙස්) යයි තතුසේ දැන ගනිමි. මේ ආශ්‍රවයන්ගේ හටගැනීමයයි තතු සේ දැනගනිමි. මේ ආශ්‍රවයන්ගේ නැතිකිරීමයයි තතුසේ දැනගනිමි. මේ ආශ්‍රවයන්ගේ නැතිකිරීමයයි තතුසේ දැනගනිමි. මේ ආශ්‍රවයන් නැතිකිරීමේ මාර්ගයයයි තතු සේ දැනගන්නෙමි. මෙසේ දන්නාවූ මෙසේ දක්නාවූ ඒ මාගේ සිත කාමාශ්‍රවයෙන්ද මිදුනේය. හවාශ්‍රවයෙන්ද මිදුනේය. අවිද්‍යාශ්‍රවයෙන්ද මිදුනේය. මිදුන කල්හි මිදුනේයයි දැනීම පහළ විය. උත්පන්නිය කෙලවර විය.

,මගී බුහුමවය්‍යාව වැස නිමවන ලදි. කළයුත්ත කරන ලදි. මේ අභිභවය පිණිස කළයුතු අතිකක් තැත්තේයයි දන්නෙමි.

,මහණෙනි, රාත්‍රියෙහි පශ්චිම යාමයෙහි මේ තුන්වෙනි විද්‍යාව (ආශ්‍රව ඝසයකර ඥාන නම්වූ අර්හත් මාගීය) මා විසින් ලබනලදි. එය වසන අවිද්‍යාව නසන ලදි. විද්‍යාව උපන්නිය. අඳුර (මොහය) නසන ලද්දේය. ආලෝකය උපන්නේය. අප්‍රමාදව, කෙලෙස් තවන වීර්යයෙන් යුක්තව වාසය කරන්නෙකුට යම්සේ සිදුවිය යුතු නම් එසේම විය.

12. ,මහණෙනි, මහ වනහේ මහ වන ලැහැබක මහන්වූ මිටිවූ තැනිතලාවක් යම්සේ වේද, ඒ මේ තැනිතලාවක් ඇසුරුකොට මහන් මුව සමූහයෙක් වාසය කෙරෙයි.

ඒ මහග සමුහයාට අනර්ථය කැමැත්තාවූ අවැඩ කැමැත්තාවූ අභය නොකැමැත්තාවූ කිසියම් පුරුෂයෙක් තෙම පහළ වෙයි. හෙතෙම ඒ ස්ථානයට භය නැතිව පහසුවෙන් යාහැකි මාගීය වසන්තේය. නපුරු මග විවෘත කරන්නේය. දඩමුවා සිටු වන්නේය. දඩමුවදෙන සිටුවන්නේය. මහණෙනි, මෙසේවූ කල්හි ටික කලකින් ඒ මහා මුව සමුහයා විනාශයට තුනි බවට පැමිණෙන්නේය. මහණෙනි, එම මහත් මුව සමුහයාගේ අභිවෘද්ධිය කැමැත්තාවූ වැඩ කැමැත්තාවූ අභය කැමැත්තාවූ කිසියම් පුරුෂයෙක් පහළ වෙයි. හෙතෙම ඒ ස්ථානයට භයනැතිව පහසුවෙන් යාහැකි මාගීය විවෘත කරන්නේය. නපුරු මාගීය වසන්තේය. දඩමුවා නසන්නේය. දඩමුවදෙන නසන්නේය. මහණෙනි, මෙසේවූ කල්හි ඒ මහත් මුව සමුහය ටික කලකින් අභිවච්ඡනයටද දියුණුවටද, සථිර බවටද මහත් බවටද පැමිණෙන්නේය.

,මහණෙනි, අර්ථය තේරුම් කිරීම පිණිස මා විසින් මේ උපමාව දක්වන ලදි. මෙහි මේ අර්ථයයි . මහණෙනි, මහත්වූ මිටියාවන යනු පංචකාමයන්ට නමෙකි. මහණෙනි, මහා මහග සමුහය යනු සන්තප්තයන්ට නමකි. අවැඩ කැමති, අනර්ථය කැමති, අභය නොකැමැති පුරුෂයා යනු මාරයාට නමකි. නපුරු මාගීය යනු අධග අටකින් යුක්තවූ වැරදි මාගීයට නමකි එනම් වැරදි දැකීම, වැරදි කල්පනාව, වැරදි වචනය, වැරදි කමානනය, වැරදි ආප්තිය, වැරදි ව්‍යායාමය, වැරදි සිහිය, වැරදි සමාධිය යන අටයි. මහණෙනි, දඩමුවා යනු තෘෂ්ණාවට නමෙකි. මහණෙනි, දඩමුවදෙන යනු අවිද්‍යාවට නමකි, වැඩකැමති අර්ථය කැමති, අභයකැමති පුරුෂයා යනු අභීත්වූ සමාසක් සම්බුද්ධවූ න්‍යායනයන් වහන්සේට මේ නමකි යහපත් මාගීය යනු ආය්‍යී අපටාධිගික මාගීයට නමකි. එනම්, නිවැරදි දැකීම, නිවැරදි කල්පනාව , නිවැරදි වචනය, නිවැරදි කමානනය, නිවැරදි ජීවිකාව, නිවැරදි උත්සාහය, නිවැරදි සිහිය, නිවැරදි සමාධිය, යන අටයි.

,මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මා විසින් නිර්භයවූ සැප පමුණුවන්නාවූ පහසුවෙන් යා හැකි මාගීය විවෘතකරණ ලද්දේය. නොමග වසන ලද්දේය. දඩමුවා නසන ලද්දේය. දඩමුවදෙන නසන ලද්දේය.

,මහණෙනි, ශ්‍රාවකයන්ට හිතවත්වූ අනුකම්පා ඇති ශාසනය කෙනෙකු විසින් අනුකම්පාවෙන් යම්බඳු යහපතක් කළයුතුද රය මා විසින් තොපට නොඅඩුව කරනලදි.

,මහණෙනි, මේ ගස් මුල් ඇත්තාහ. හිස් ගෙවල් ඇත්තාහ. එහි ගොස් භාවනා කරවි. ප්‍රමාද නොවවි, ප්‍රමාදවි පසු තැවිලි නොවවි. තොපට අපගේ මේ අනුශාසනාවයි.,

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළේය. සතුටුවූ ඒ හිසසුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිලිගන්නාහුය.

”දහනව වෙනිවූ ද්වේධ විතක්ක සූත්‍රය නිමි. (2-9)

